

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-1047 (prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter en mr. D.P. van Strien, secretaris)

Klacht ontvangen op : 19 november 2019
Ingediend door : Consument
Tegen : Rabobank, gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak : 16 december 2020
Aard uitspraak : Bindend advies
Uitkomst : Vordering afgewezen

Samenvatting

Consument stelt dat hij te hoge premies voor de in de door hem afgesloten spaarverzekeringen meeverzekerde overlijdensrisico heeft betaald en dat de bank hem had moeten waarschuwen dat als gevolg daarvan het risico bestond dat het eindkapitaal niet zou worden behaald. Dit klachtonderdeel wordt afgewezen omdat de verzekeringen een gegarandeerd eindkapitaal kennen. Consument stelt verder dat door de (te) hoge overlijdensrisicopremies, bij tussentijdse afkoop sprake is van een veel lagere afkoopsom dan op grond van de verlopen looptijd en het eindkapitaal zou mogen worden verwacht. Dat in de verzekeringen pas aan het einde van de looptijd het grootste deel van het spaartegoed wordt opgebouwd is niet het gevolg van (te) hoge overlijdensrisicopremies, maar is enkel het gevolg van de wijze waarop de verzekeringen zijn vormgegeven. Niet is komen vast te staan dat de bank Consument bij het afsluiten van beide verzekeringen op dit kenmerk heeft gewezen. Het antwoord op de vraag of de Bank hiermee een op haar rustende verplichting heeft geschonden, kan echter in het midden blijven omdat niet is komen vast te staan dat Consument als gevolg van dit veronderstelde gebrek in de informatievoorziening, schade heeft geleden. Ook dit klachtonderdeel wordt afgewezen.

I. De procedure

- I.1 De Commissie beslist op basis van haar Reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat hierbij om: 1) het klachtformulier van Consument; 2) de aanvullende stukken van Consument; 3) het verweerschrift van de Bank; 4) de repliek van Consument en 5) de dupliek van de Bank; 6) de reactie van Consument op de dupliek en 7) de reactie van de Bank daarop.
- I.2 De Commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- I.3 Consument en de Bank hebben gekozen voor een bindend advies. De uitspraak is daarom bindend. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 Consument is ter aflossing van zijn woninghypotheek die hij bij de Bank is aangegaan, twee levensverzekeringen bij Interpolis aangegaan. Het gaat om:

- een SpaarOptimaal Verzekering (hierna: "SOV"), afgesloten in 1994, met polisnummer [nummer 1], met als einddatum 1 april 2024 en een maandpremie vanaf 1 december 2001 van € 383,52. In deze premie was in ieder geval vanaf 1 december 2001 een spaarpremie begrepen van € 280,40 per maand. Bij leven op einddatum is € 226.890,11 verzekerd. Dit bedrag is eveneens verzekerd bij overlijden van Consument of zijn echtgenote voor de einddatum.

- een SpaarZeker Verzekering (hierna: "SZV"), afgesloten per 1 december 2001, met polisnummer [nummer 2] en met als einddatum 1 december 2025. De maandpremie is € 700,83. Bij leven op einddatum is een bedrag van € 363.024,17 verzekerd. Bij overlijden van Consument of zijn echtgenote voor de einddatum is een bedrag ter grootte van 110% van het spaartegoed verzekerd, indien dit lager is dan € 363.024,59.

De Bank treedt voor beide verzekeringen op als tussenpersoon.

2.2 Voor het in de SZV verzekerde overlijdensrisico heeft Consument in 2009 € 1.744,96 betaald en in 2010 € 1.910,16.

2.3 Consument is arbeidsongeschikt geraakt. Ter verlaging van zijn maandelijkse lasten is per 31 december 2015 de SOV afgekocht. Met de afkoopwaarde van € 123.987,02 heeft hij een deel van de woninghypotheek afgelost.

2.4 De SZV is in september 2016 afgekocht, ter gelegenheid van de verkoop van de woning van Consument. De afkoopwaarde bedroeg € 103.637,93.

De klacht en vordering

2.5 Consument heeft aan de hand van de waardeoverzichten van de verzekeringen geconstateerd dat de premies voor de overlijdensrisicoverzekering voor de SZV jaarlijks hoger werden. Consument gaat ervan uit dat dit ook geldt voor SOV, maar de Bank is niet bereid hier inzicht in te geven.

Consument verwijt de Bank dat deze hem niet heeft gewaarschuwd dat hierdoor het spaardoel van beide verzekeringen niet zal worden behaald, althans dat de waarde van de verzekeringen als gevolg van de stijging van de premies van het overlijdensrisico, bij voortijdige beëindiging van de verzekeringen in vergelijking met het gegarandeerde eindkapitaal van de verzekeringen, behoorlijk lager zou zijn dan op grond van de ingelegde premies door Consument kon worden verwacht.

- 2.6 Consument vordert terugbetaling van de te veel betaalde premies. Hij becijfert dat in de SOV, die een doelkapitaal kende van € 226.890,11 in 2024, op 31 december 2015 minimaal een kapitaal van € 181.000,- aanwezig had moeten zijn. De afkoopwaarde was € 123.987,02. Voor de SZV kan Consument de schade minder goed berekenen, maar hij gaat ervan uit dat ook in deze verzekering een groter kapitaal had moeten zijn opgebouwd. Verder vordert Consument wettelijke rente.

Het verweer

- 2.7 De Bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van Consument. Voor zover relevant zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Klacht en toetsingskader

- 3.1 Consument stelt dat hij te hoge premies voor het in de SOV en SZW meeverzekerde overlijdensrisico heeft betaald en dat de Bank hem daarom had moeten waarschuwen dat als gevolg van deze premies het risico bestond dat het eindkapitaal niet zou worden behaald. Ook stelt Consument dat de Bank hem had moeten waarschuwen dat de waarde van de verzekeringen als gevolg van de premies voor het overlijdensrisico, bij voortijdige beëindiging van de verzekeringen in vergelijking met het gegarandeerde eindkapitaal van de verzekeringen, behoorlijk lager zou zijn dan op grond van de ingelegde premies door Consument kon worden verwacht.
- 3.2 Bij de beoordeling stelt Commissie voorop dat Consument de verzekeringen heeft afgesloten bij de verzekeraar en niet bij de Bank. Het is de verzekeraar aan wie Consument de maandpremies heeft overgemaakt en die van deze maandpremies de overlijdensrisico-premie heeft ingehouden. In de verhouding tussen Consument en bank als de assurantie-tussenpersoon, gaat het enkel om het door het door de Bank verstrekte advies.
- 3.3 De rechtsverhouding tussen Tussenpersoon en Consument moet worden gekwalificeerd als een overeenkomst van opdracht in de zin van artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek ('BW').

Op Tussenpersoon rust als opdrachtnemer een zorgplicht in die zin dat Tussenpersoon tegenover zijn opdrachtgever (Consument en zijn echtgenote) de zorg moet betrachten die van een redelijk bekwaam en een redelijk handelend assurantietussenpersoon mag worden (zie overweging 3.4.1 in Hoge Raad 10 januari 2003, NJ 2003, 375 en ECLI:NL:HR:2003:AF0122, te vinden op rechtspraak.nl). De algemene zorgplicht uit dit arrest van de Hoge Raad is ingevuld in de jurisprudentie. Daarin is onder meer bepaald dat een adviseur zorgvuldigheid moet betrachten bij de advisering van een (potentiële) verzekeringnemer. Een adviseur moet een (potentiële) verzekeringnemer zodanig informeren over de aard van het product en de risico's van bepaalde keuzes, dat de (potentiële) verzekeringnemer een weloverwogen beslissing kan nemen.

- 3.4 Neemt de adviseur niet de vereiste zorg in acht, dan is hij aansprakelijk voor de schade die Consument als gevolg daarvan lijdt.

Eindkapitaal is gegarandeerd

- 3.5 Het eerste deel van de klacht van Consument berust op een onjuiste vooronderstelling. Consument betoogt dat door de inhoudingen van een deel van de premie voor het overlijdensrisico, het garantiekapitaal in beide verzekeringen niet zou worden gehaald. Beide verzekerde kapitalen zijn echter door de verzekeraar *gegarandeerd*. Indien Consument de verzekeringen niet had afgekocht, dan had de verzekeraar op de einddatum beide garantiekapitalen uitgekeerd. Dit blijkt uit de polisbladen, waarop staat dat de bedragen van € 226.890,11 en € 363.024,17 betaalbaar zijn bij in leven zijn van de verzekerden op respectievelijk 1 april 2024 en 1 december 2025. Verder blijkt uit de door de Bank bij dupliek aangehaalde voorwaarden dat de verschuldigde premies zo worden berekend, dat het met de premies op te bouwen spaartegoed op einddatum gelijk zal zijn aan deze verzekerde bedragen:

Voor de SOV geldt artikel 4 sub A van de Verzekeringsvoorwaarden Rabo Spaar-optimaalhypotheek:

“Artikel 4. PREMIEVASTSTELLING EN AANPASSING VERZEKERD BEDRAG

A. de hoogte van de verschuldigde premie wordt bij het aangaan van de verzekering zodanig vastgesteld dat:

1. Het spaartegoed met inachtneming van het bepaalde in artikel 6 op de einddatum van de verzekering gelijk is aan het verzekerde bedrag;

2. De uitkering bij overlijden van de verzekerde vóór de einddatum van de verzekering gelijk is aan het verzekerde bedrag

(...)

C. Bij wijziging van de looptijd en/of de hoofdsom van de hypothecaire geldlening en/of wijziging van het rentepercentage over het spaartegoed, kan de premie (...) door de maatschappij zodanig gewijzigd worden dat wederom wordt voldaan aan het bepaalde in lid a.”

In artikel 6 wordt bepaald dat het op het rentepercentage dat op het spaartegoed wordt vergoed, gelijk is aan het rentepercentage dat verschuldigd is voor de hypothecaire geldlening.

Voor de SZV geldt artikel 5 sub A van de Voorwaarden Spaarzeker verzekering eenzelfde regeling.

- 3.6 Consument stelt dat wat in de voorwaarden beschreven staat, in tegenspraak is met de uitleg die de Bank op eerdere momenten heeft gegeven over de wijze waarop de premies voor het overlijdensrisico voor de SZV door de verzekeraar worden berekend. Deze worden volgens de Bank maandelijks vastgesteld aan de hand van onder andere het te verzekeren bedrag (dit is het verzekerd kapitaal minus de opgebouwde waarde), de rentevergoeding op de verzekering, de leeftijd en het geslacht van de verzekerde. Omdat deze gegevens bij aanvang van de verzekering of bij de herrekening van de maandpremie aan het einde van een rentevast periode allemaal vaststaan, en de methodiek van premieberekening gedurende de gehele looptijd van de verzekeringen gelijk blijft, hoeft het een echter niet met het ander in tegenspraak te zijn.
- 3.7 De Commissie wijst er in dit verband op dat de uitleg van de Bank enkel zag op de SZV en niet op de SOV, die blijkens het polisblad een vaste spaarpremie kent.

Tussentijdse afkoop

- 3.8 Consument stelt zich ten slotte op het standpunt dat door de (te) hoge overlijdensrisicopremies, bij tussentijdse afkoop sprake is van een veel lagere afkoopsom dan op grond van de verlopen looptijd en het eindkapitaal zou mogen worden verwacht. Hij is van oordeel dat de Bank hem hiervoor had moeten waarschuwen. De Commissie overweegt in de SOV en de SZV pas aan het einde van de looptijd het grootste deel van het spaartegoed wordt opgebouwd. Dit is niet het gevolg van (te) hoge overlijdensrisicopremies, zoals Consument veronderstelt, maar enkel het gevolg van de wijze waarop de verzekeringen zijn vormgegeven. Zo wordt de renteopbrengst hoger naarmate er sprake is van een hoger spaartegoed, wat tot gevolg heeft dat het kapitaal in de verzekering in de eindfase sneller aangroeit. Deze werking blijkt ook uit de door Consument overgelegde waardeoverzichten van de SOV uit 2009 en 2010. Hoewel in 2010 meer premie voor het overlijdensrisico wordt ingehouden, is de waardeontwikkeling op basis van de 5,7% rentevergoeding in 2010 groter.

3.9 Niet is komen vast te staan dat de Bank Consument bij het afsluiten van beide verzekeringen op dit kenmerk heeft gewezen. Het antwoord op de vraag of de Bank hiermee een op haar rustende verplichting heeft geschonden, kan echter in het midden blijven. Reden daarvoor is dat niet is komen vast te staan dat Consument als gevolg van dit veronderstelde gebrek in de informatievoorziening, schade heeft geleden. De Commissie acht het niet aannemelijk dat Consument op basis van deze informatie had besloten een andere hypotheekvorm te kiezen en het is bovendien geheel onzeker wat de financiële gevolgen voor Consument waren geweest bij tussentijdse herfinanciering van een andere hypotheekvorm, voor zover een herfinanciering bij een andere hypotheekvorm al mogelijk was geweest.

3.10 De conclusie is dan ook dat de Commissie de vorderingen van Consument afwijst.

4. De beslissing

De Commissie wijst de vorderingen af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening wanneer wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het Reglement van de Commissie van Beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak, zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de Geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.